

נשמתא דאורייתא

הורים וילדים לומדים חסידות בצורת

גיליון 260 | שבת חול-המועד ושביעי של פסח תשע"ז
יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

הטעמים של סעודת משיח

סעודה זו על שום מה?

ילד/ילדה: בשביעי של פסח לפנות ערב (ובחוג לארץ למחרת באחרון של פסח) - אנו אוכלים 'סעודת משיח'. מי תקן סעודה זו, מדוע דוקא בדורות שלנו ומתי התחילו גם לשנות ארבע כוסות יין במהלך הסעודה?

פתיחת הצנור

אבא/אמא: פסח הוא חג הגאולה. בתורת החסידות מכנה היציאה מגלות מצרים בשם 'פתיחת הצנור' על כל הגאולות שלאחריה, עד הגאולה העתידה לבוא בקרוב ממש. הכוח והיכולת להגאל נתנו לנו כבר אז, ביציאת מצרים.

אבל בתוך הפסח עצמו יש חלקה מעניינת: בימים הראשונים של פסח אנו חוגגים את הגאולה הראשונה - יציאת מצרים, ואלו בשביעי ובאחרון של פסח (בחוג לארץ) אנחנו מדגישים את הגאולה העתידה.

קוראים גאולה

ילד/ילדה: אכן, קריאת התורה בשביעי של פסח פותחת במלים "אז ישיר משה". אז זה לשון עבר, משהו שקרה פעם, קריעת ים-סוף. אם כך צריך לומר: "אז שר משה", ומדוע כתוב "אז ישיר"? מסביר לנו רש"י שיש כאן רמז לתחית המתים. שגם בגאולה העתידה ישירו משה ובני ישראל שיר לה. וכן בסיום השירה מזכיר בית המקדש השלישי - "מקדש ה' כוננו ודיך".

מערכת "נשמתא דאורייתא" מאחלת לכל הילדים וההורים חג פסח כשר ושמח

© ur creative

בהעמדת הרוח ובטחינה עצמה, העמסתי על התלמיד האמור, עד שבמשך שני שבועות לא היה לו רגע מנוחה, לא יום ולא לילה. הכל היה בסדר מסדר, שלא ירגיש שמתבצעת כאן הוראה מסוימת.

בדרך כלל לא היתה קיימת אצל תלמידי התמימים בליובאוויטש השאלה 'למה' או 'מדוע'. אם פקדו לעשות - עשו. הישיבה השתתה על ארבעה יסודות: אמת, אהבה, נאמנות ומסירות. התלמיד נחשב לבן, האהבה ששררה בין התלמידים היתה להפליא, הנאמנות והמסירות של התלמידים כלפי המנהלים, ושל המנהלים כלפי התלמידים, היו במלוא מובן המשג, ורק הנהגה כזו היתה יכולה לגדל סוג תלמידים כזה שישבת 'תומכי תמימים' אכן גדלה וחנכה.

כל התלמידים עבדו, אבל את העבודות הקשות הטלתי עליו. כששכב אבי בליובאוויטש, נוסף על הידיעות שכתבתי לו במכתבים, התעניין ביחוד ובמפרט אודות אותו תלמיד.

"הגסות הסרה ונראים פני אדם"...

כשהגיעו ההכנות לאפית 'מצה שמורה' של ערב פסח, נוסף על כל העבודות בפדתי את הבחור בבדיקת חמץ במנין, במשרד הישיבה - עבודה שנמשכה עד לשעה שתיים-שלוש אחרי חצות הלילה. בשעה שבע בבקר היה עליו להיות במקום האפיה, כדי להכשיר את המאפיה.

כשסיימו את כל העבודות, קראתי אלי בשעה חמש בערב, וצויתי עליו שילמד היטב את המאמר "ששת ימים" שב"סדור [עם דא"ח]", ולמחר, יום ראשון של פסח, יבוא אלי בשעה שבע בבקר ואלמד את המאמר.

ידעתי שהוא אחד הממנים על השלחנות ב'זאל [=האולם] הגדול (אולם הלמוד, שם היו סועדים יחד תלמידי הישיבה. שלחנות האכל היו מסדרים וממספרים, לכל תלמיד היה מקום קבוע לימי החג, ולכל שלחן היה 'ממנה' המשגיח על הסדר). ועד לאחר הסדר, שבדאי ישאר עד לשעה שתיים אחרי חצות הלילה, לא יהיה לו אפלו רבע שעה פנאי ללמוד. כל הענין היה לראות עד כמה 'נוגע' לו למוד החסידות.

בשעה שבע בבקר היה המאמר קלוט במוחו. למדתי אתו עד לשעה שמונה. כשנכנסתי אל אבי וספרתי לו ככל האמור, היה שבע רצון ואמר לי: "נטענו, בעזרת השם יתברך, אילן עשה פרי. אם כי יעבר עוד זמן רב - סוף סוף יהיו ענפיו מרבים עם פרות רבים וגדולי גדולין!".

באחרון של פסח, בשעת סעודת החג אצל תלמידי הישיבה ב'זאל הגדול (תלמידי הישיבה נהגו להזמין את הרבי לסעד אתם את סעודת החג. הם היו מאריכים בסעודה, הרבי היה אומר מאמר חסידות ולאחר מכן היו פוזחים ברקוד ושומחים עד שעה מאחרת), אומר לי אבי: "יוסף יצחק! ראה פעלת 'זעה של מצוה!', בהצביעו על הבחור מבלי שיבחינו בכך. "הוא הרי קבל פנים אחרות לגמרי! הגסות הסרה ונראים פני אדם'!".

(ליקוטי דיבורים - לשון הקודש, חלק א, עמוד 149)

פנים חדשות

ספור לחג הפסח

ב'שימתו מתאר הרבי הרי"צ בלשונו הציורית והמרתקת את ההכנות לחג הפסח בליובאוויטש וכוחה של זעה של מצוה.

בשנת תרנ"ז, השנה הראשונה להנסדות ישיבת 'תומכי תמימים' בליובאוויטש, עברה כל העבודה בהכנת 'מצה שמורה' לידי תלמידי הישיבה. בראש חדש אדר החלה ההתעסקות בטחינת החטים. תחלה היו החטים נכררים שלוש פעמים, ואחר כך היתה מבצעת הטחינה בסדריה הקבועים והדוריה המיוחדים. לכל דבר היה סדר קבוע.

סדר מיוחד ועבודה מיוחדת היה בשאיבת מים שלנו ובהכנות לאפית ה'שמורה' של ערב פסח. בעבודה זו עסקו קשישי תלמידי הישיבה שקבלו אזהרות והוראות מיוחדות בכל דבר, ביחס לשאיבת המים, הכשרת התנור, סדרי האפיה והלישה וההשגחה על כל פרט ביחוד.

פעם הגיע לישיבה תלמיד אחד, למדן ובעל כשרון, וזעד ההנהלה קבל אותו ברצון רב כתלמיד הישיבה. הסדר היה שלאחר שסיימו את קבלת התלמידים היו מסדרים ושיימה מפרטת של התלמידים שנתקבלו. בתור 'מנהל פעל' של הישיבה, היתי מכניס את הרשימה אל אבי (הרבי הרש"ב), בצרוף הרצאה כללית ופרטית בפרוט דעותיהם של חברי ועד הבחינה הגלוי והחשאי אודות כל תלמיד בנפרד.

אבי היה מתעניין לדעת כל הפרטים ביחס לכל תלמיד ותלמיד. כשהגיע לתלמיד האמור, התעניין בו באפן מיוחד, שכן הבחור היה בעל כשרונות טובים, ברם, לפי הרצאת הועד המבקר החשאי, צין שאותו בחור הנו בעל מדות גסות וגם פניו אינן עדינות ביותר. אבי חשב רבות והתעמק בענין, עבר על ההרצאה מספר פעמים, ולאחר מכן אמר שיש לקבלו כתלמיד אלא שיהיה צריך לקחת אותו חזק בידיים.

מיד לאחר אשור רשימת התלמידים הוצאתי עבור תלמיד זה סדר חמור במיוחד, ולמשגיחים על סדרי הנגלה והחסידות הוריתי להשגיח עליו במיוחד. כך נמשך הדבר במשך כל החורף.

בראש חדש טבת נסע אבי לחוג לארץ. כשהיו צריכים להתחיל בברור החטה ל'שמורה', כותב לי אבי באחד ממכתביו להטיל על אותו תלמיד את כל העבודה הקשה הקשורה בהכנות ל'שמורה'. קיימתי את כל ההוראות בהדור. כל העבודות הקשות בברור החטים,

גאולה זה אל"ף-ף בי"ת

ילד/ילדה: בשנת תנש"א, בשבועות שאחרי חג הפסח, האיר הרבי בשוחות הקדש, ענין נפלא בנושא הגאולה. לעתים אנו נוטים לחשב שתקופת הגאולה היא עולם חדש לגמרי, והיא מנתקת לגמרי מכל ענין הגלות - מצב בו חיו עם ישראל כאלפים שנה, אך אם נתבונן במלים גולה וגאולה נבחין בדבר מענין ביותר:

המלה **גאולה** מרככת בדיוק מאותיות המלה **גולה**, רק בתוספת האות **אל"ף**, הרומזת לקדוש ברוך הוא "אלופו של עולם" - כשאנו מגלים את הקדוש ברוך הוא בעולם, הגולה הופכת לגאולה.

אבא/אמא: הדבר מלמד אותנו שכל החדוש של הגאולה הוא, שבדיוק באותו עולם חמרי ותחתון בו היינו במצב של גלות והעדר גלוי אלקות, שם אנו מגלים וממשיכים את הקדוש ברוך הוא, ועושים לו יתברך דירה בתחתונים, דוקא על ידי המעשים והעבודתה שלנו כל זמן משך הגלות.

ילד/ילדה: דבר זה אנו רואים מיד בגאולה הראשונה, גאלת מצרים. הירידה למצרים הייתה בשביל לצאת משם ברכוש גדול - לכר ולזכך את כל ניצוצות הקדשה שהיו טמונים במצרים, וכשהגיעה העת, גם המצרים עצמם סיעו לכני ישראל והביאו להם גם כלי כסף וכלי זהב שהם כלל לא בקשו, כך שהגאולה הגיעה מתוך ובסיוע הגולה עצמה. ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" - כך יהיה גם בגאולה העתידה.

אבא/אמא: באות אל"ף, המכניסה אותנו למצב של גאולה, רמוזים כמה ענינים נפלאים: א. אל"ף = אלופו של עולם - גלוי הקדוש ברוך הוא בתוך העולם, על ההתבוננות אף שכל דבר בעולם נוצר על ידי השם, ונצול כל דבר לעבודת השם (לדגמה, הפצת המעינות באמצעות כלי הטכנולוגיה). ב. אל"ף = אלפנא ולמוד, כנאמר "אלפנא חכמה אלפנא בינה" - גלוי האלקות שלמעלה מהעולם, על ידי למוד התורה. ג. אל"ף אותיות פלא - הנפלאות שיתגלו בגאולה האמתית והשלמה, ובפרט גלוי חלק הנפלאות שבתורה, פנימיות התורה (כלשון הפסוק "ואביטה נפלאות מתורתך").

הלקח:

ילד/ילדה: "ההוראה מזה בפשטות - בנוגע לפעולות שבני ישראל צריכים לעשות בכדי למהר עוד יותר את הגאולה:

בנוסף לפעולות בחלקו בעולם, עד בכל העולם, לגלות אף שהקדוש ברוך הוא הוא אלופו של עולם בעולם ובכל דבר בעולם, ובפרט על ידי שמנצלים את כל עניני העולם "לשם שמים" ול"דעהו", כך שכל דבר בעולם מגלה את "כבודו" של הקדוש ברוך הוא -

צריכה להיות גם הוספה מיחדת באלפנא ולמוד התורה, ובמיחד - בפנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת החסידות, באפן של הכנה והשגה, בחכמה בינה ודעת, וגם - להשפיע על אחרים סביבו, על ידי הפצת התורה והיהדות, והפצת המעינות.

ויהי רצון שעל ידי העבודה דסיום 'הכנסת' וגלוי האל"ף ב"גולה" - הרי זה יביא מיד את הגאולה, תכף ומיד ממש. .

(מעובד ע"פ שיחות ש"פ אח"ק וש"פ אמור תנש"א)

ב'סעודת משיח' אנו מוזרים את ארבע הכוסות של הגאולה, כמו שה' היה אומר לנוביאים לעשות משהו בשעת הנבואה כדי שהיא תתרחש לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות.

הלקח:

ב'אחרון של פסח' קוראים בהפטרות על נצחוננו של חזקיה המלך על סנחריב מלך אשור, מתוך בטחון גמור בה' ובהבטחת הנביא ישעיה, למרות שלא היה לך שום סכוי בדברך הטבע. הוא הלך לישון בליילה רגוע ומלאך ה' יצא והכה עבדו את מחנה אשור... כך הבטחון שלנו בביאת המשיח צריך להיות מחלט וכך אנו מממרים ומזרזים את ביאתו.

(מעובד ע"פ השיחות שנלקטו בשערי המועדים פסח ח"ב, שער אחרון של פסח)

גליון 260 - פסח

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

גם בהפטרות אנו קוראים את שירת דוד שמזרעו יצא המלך המשיח - משיח בן דוד.

ובפרט ב'אחרון של פסח' בחוץ לארץ, אנו קוראים הפטרות המתארת את מעלותיו של מלך המשיח ואת מצב העולם בימי 'וגר זאב עם כבש' וכו'.

טועמים גאולה

אבא/אמא: אם עד לפני כמה דורות רק קראנו בתורה ובהפטרות על ביאת המשיח, בא הבעל שם טוב ותקן את 'סעודת משיח'. כשאנו אוכלים משהו, זה מתעכל בגוף שלנו והופך להיות חלק מאתנו. באמצעות הסעודה שכל המטרה שלה היא לכבוד האור של משיח המתגלה בעולם בשביעי וב'אחרון של פסח, הענין של הגאולה ירגש אצלנו גם בגשמיות.

תורת החסידות התגלתה דוקא בדורות שלנו כדי לגבר על חשך הגלות וגם כהכנה לגאולה. בדיוק מסבות אלו זכינו לתקנת 'סעודת משיח' על ידי הבעל שם טוב. כידוע שענינו של הבעל שם טוב הוא לפעל את ביאת המשיח, כפי שאמר לו מלך המשיח שהוא יתגלה כשיפוצו מעינות הבעל שם טוב חוצה.

שותים גאולה

ילד/ילדה: מי שגלה והנחיל לנו את התקנה המיוחדת הזו של 'סעודת משיח', אלו רבותינו נשיאי חב"ד, ובפרט אדמו"ר הרש"ב שהוסיף לסעודה - אכילת המצות - גם את שתית ארבע כוסות, ממש כמו בליל הסדר.

היה זה בשנת תרס"ו - כמספר ב'היום יום'. אדמו"ר הרש"ב אכל 'סעודת משיח' יחד עם תלמידי 'תומכי תמימים' ובקש שכל תלמיד יקבל ארבע כוסות יין.

המשך יבוא...

אבא/אמא: כיון שענינו של הרבי הרש"ב היה להסביר את תורת החסידות שהתגלתה על ידי הבעל שם טוב באפן של טעם ודעת ובסגנון של למוד סוגיא בגמרא, לכן החדוש של שתית היין - שמביא לאדם טעם ותענוג, התגלה על ידו. זה קרה דוקא בשנת תרס"ו בה גלה והנחיל הרבי הרש"ב את המשך המאמרים הידוע, המכנה 'המשך תרס"ו', בו מבארים עניני חסידות עמקים בטוב טעם ודעת.

אט אט קומט משיח

ילד/ילדה: המדרש אומר שבביאת המשיח עתיד הקדוש ברוך הוא להשקות את אמות העולם ארבע כוסות של פריענות, ואת ישראל ארבע כוסות של נחמה. על ידי שתית ארבע הכוסות